

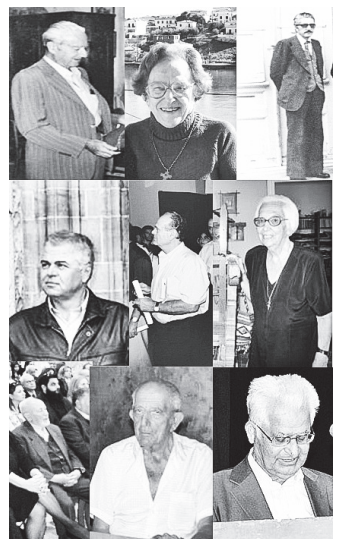
πολιτισμός

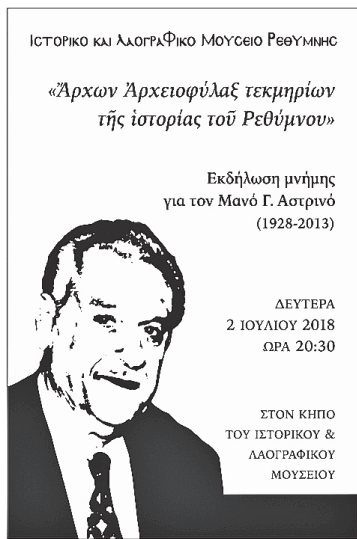
■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Αναδιφώντας το χθες 62 Μανός Ασρινός: ο άρχων αρχειοθέτης των τεκμηρίων της ρεθυμνιακής ιστορίας

Το Λαογραφικό Μουσείο ξέρει να τιμά. Γι αυτό όχι μόνο για τους ανθρώπους που το έχουν υπηρετήσει αλλά και για εκείνους που έχουν προσφέρει στην ιστορία και στη λαογραφία του τόπου. Στη φιλοσοφία του αυτή εδράζονται οι τιμητικές εκδηλώσεις που έχει πραγματοποιήσει μέχρι σήμερα για τον **Κώστα Ξεζάκη**, τη **Ροδούλα Σταθάκη-Κούμαρη** και τον **Γιώργο Αγγελιδάκη** αλλά και για τους **Πάνη Σπανδάγο**, **Γιώργο Εκκεκάκη** και **Μαρία Τσιριμονάκη**. Δεν παρέλειψε επίσης να τιμήσει για την προσφορά τους στην κρητική λαογραφία τους **Γεώργιο Σπώκο**, **Αντώνη Πλυμάκη** και **Σταμάτη Αποστολάκη**, όπως και τους τέσσερις τελευταίους παραδοσιακούς αγγειοπλάστες της δυτικής Κρήτης, ενώ πρόσφατα αποφάσισε να ανοίξει ένα νέο κύκλο εκδηλώσεων, για γνωριμία και τιμήση της προσφοράς σημαίνοντων Ρεθυμνίων ιστορικών ερευνητών.

Στο πλαίσιο της φιλοσοφίας αυτής το Μουσείο τιμά και τους δωρητές του, όπως τον αείμνηστο **Μανό Ασρινό**. Μπορεί να πέρασαν 5,5 χρόνια από τον θάνατό του, όμως την προερχόμενη **Δευτέρα 2 Ιουλίου στις 8.30 το απόγευμα** στην αυλή του (ή στην αίθουσα εκδηλώσεων, αν ο καιρός είναι βροχερός) διοργανώνεται μια μεγάλη εκδήλωση, που περιλαμβάνει ομιλίες της **Φαλής Βογιατζάκη**, της **Κατερίνας Τσακάλη**, του **Δημήτρη Αρχοντάκη**, του **Βαγγέλη Στεφανάκη** και του **Χάρη Στρατιδάκη**, ενώ μουσικό προλόγισμα και επιλόγισμα θα προσφέρει ένα σύνολο του Ωδείου Ρεθύμνης, υπό την **Ελένη Περγυράκη**.

Θα αντιφωνήσει η οικογένεια του τιμώμενου, ενώ στους παρευρισκόμενους θα προσφερθεί από την εφημερίδα «Ρεθεμνιώτικα Νέα», της οποίας συνεργάτης διετέλεσε ο τιμώμενος, **βιβλίο** με τις εισηγήσεις τις εκδηλώσεις. Στη συνέχεια θα γίνουν τα εγκαίνια **φαρμακείου** και **χαρτοβιβλιοπλείου** στην αίθουσα επαγγελματιών του Μουσείου, με εκθέματα που του είχε προσφέρει ο μετά θάνατον τιμώμενος.

Ο Μανός (Εμμανουήλ) Ασρινός γεννήθηκε στο Ρέθυμνο το έτος 1928. Ήταν το πρώτο παιδί της οικογένειάς του, που περιλάμβανε επίσης την αδελφή του Ελευθερία, τον πατέρα του Γεώργιο Εμμανουήλ Ασρινό (1890-1955), δικηγόρο, και τη μητέρα του Μαρία Χουρδάκη (1946-1955). Ο Γ. Ασρινός ήταν δικηγόρος και υπηρέτησε ως υποθηκοφύλακας Περάματος Μυλοποτάμου την περίοδο 1934-1946 και Ρεθύμνου κατά το διάστημα 1946-1955.

Τελείωσε το τετρατάξιο τότε δημοτικό σχολείο στο Πέραμα και συνέχισε στο οκτατάξιο Γυμνάσιο Ρεθύμνου, στο Πρακτικό του Τμήμα. Συμμαθητές και συμμαθήτριές του ήταν, μεταξύ άλλων, ο Ηρακλής Σκευάκης, ο Χρίστος Μακρής, ο Γιώργος Βατζέλης, ο Αριστείδης Λιαντωνάκης, ο Μανώλης Μπριλιράκης, ο Μάρκος Πολιουδάκης, η Ελένη Κωστογιάννη-Καούνη, η Αλεξάνδρα Τζιφάκη-Κοκονά, η Αργυρούλα Ψμικού-Στρατιδάκη κ.ά.

Φοίτησε στην Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών (σημερινό Πάντειο Πανεπιστήμιο). Το 1952 διέκοψε τις σπουδές του για να υπηρετήσει για τρία χρόνια στον Στρατό, ως έφεδρος αξιωματικός. Το 1956 προσλήφθηκε στον Δήμο Ρεθύμνης, ως ο πρώτος πτυχιούχος υπάλληλός του, και το 1958 παντρεύτηκε την Ρεθεμνιώτισσα καθηγήτρια Ποπούλα Τσακώνα. Απέκτησαν τρία παιδιά, τον Γιώργο, τον Βασίλη και την Αθηνά.

Πολύ αργότερα, στη τέλη της δεκαετίας του 1990, χρειάστηκε να ξαναγίνει «πατέρας», αναθρέφοντας την κόρη του κουνιάδου του **Βασίλη Τσακώνα**. Ο Β. Τσακώνας ήταν ένας χαρισματικός άνθρωπος, γνωστός ως πρωτεργάτης του οικολογικού κινήματος στην Κρήτη. Πέθανε εξαιρετικά πρόωρα και αμέσως μετά τον ακολουθήσε η γυναίκα του, οπότε το κοριτσάκι τους έμεινε πεντάρφανο.

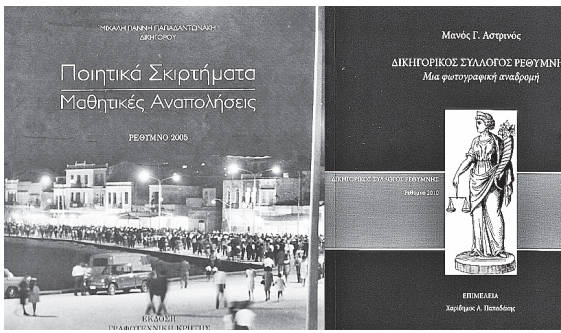

Ο Μανός Ασρινός ήταν άνθρωπος προοδευτικός, στις κοινωνικές του ιδέες και στη ζωή του, αλλά παράλληλα και διαλλακτικός. Επί Γερμανοκρατοχίας ήταν μέλος της ΕΠΟΝ. Στον Δήμο υποστήριξε ως Προϊστάμενος των υπηρεσιών του, αρχικά, και στη συνέχεια ως Διευθυντής πέντε δημάρχους, διαφορετικών πολιτικών πεποιθήσεων: τον Στυλιανό Ψυχουντάκη, τον Ευάγγελο Δασκαλάκη, τον Δημήτρη Αρχοντάκη, τον Μανώλη Καλαϊτζάκη και τον Χρήστο Σκουλούδη. Αποστρατεύτηκε το 1992, αλλά συνέχισε επί σειρά ετών να προσφέρει εθελοντικά τις υπηρεσίες του σε καθημερινή βάση για την οργάνωση του δημοτικού αρχείου.

Κοινωνικά υπήρξε υπερδραστήριος. Ήταν μέλος της Περιηγητικής Λέσχης και για πολλά χρόνια διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της. Υπηρέτησε επίσης επί 52 χρόνια το σωματείο «Σύνδεσμος υπέρ Διαδόσεως Καλών Τεχνών» και το Ωδείο Ρεθύμνης, ως απλό μέλος, ως μέλος του Διοικητικού του Συμβουλίου και ως Πρόεδρός του.

Υπήρξε φανατικός συλλέκτης κάθε τεκμηρίου της ρεθεμνιώτικης ιστορίας και ιδιαίτερα φωτογραφιών. Η μεγάλη του προσφορά στον τομέα αυτό έγκειται στην προσπάθεια που κατέβαλε για ταύτιση των εικονιζόμενων προσώπων στις φωτογραφίες, διασώζοντας έτσι εκατοντάδες στιγμές της κοινωνικής ζωής της πόλης της τελευταίας εκατονταετίας.

Το υλικό που συνέλεγε το έθετε πρόθυμα και πάντα αφιλοκερδώς στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου ερευνητή. Δεκάδες άρθρα υποστηρίχτηκαν από αυτό, όπως δεν ήταν λίγα και τα ντοκιμαντέρ που τα χρησιμοποίησαν, όπως εκείνο για τον φίλο του Παντελή Πρεβελάκη. Ο ίδιος έγραψε δύο βιβλία: το έτος 2005 το «Ποιητικά Σκριττήματα. Μαθητικές Αναπολήσεις» και το 2010 το «Δικηγορικός Σύλλογος Ρεθύμνης, μια φωτογραφική αναδρομή», σε επιμέλεια Χάρη Παπαδάκη.

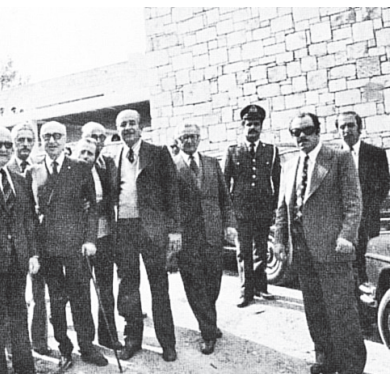
Είχε πολλά χαρίσματα, μεταξύ των οποίων εκείνο της οργανωτικότητας. Η πραγματοποίησή του Γ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου στο Ρέθυμνο από τις 18 μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου του 1971 του χρωστάει πολλά. Οργάνωσε όχι μόνο την διεξαγωγή των εργασιών του αλλά και τη διαμονή και διατροφή των συνέδρων του σε οικογένειες, εφόσον την εποχή εκείνη η πόλη δεν διέθετε τις απαραίτητες υποδομές εστίασης και διαμονής.

Το ίδιο είχε συμβεί και το έτος 1966, με την οργάνωση των εορταστικών εκδηλώσεων για τον εορτασμό της εκατονταετηρίδας από την ανατίναξη του Αρκαδίου. Στην φωτογραφία τον βλέπουμε με τον Αλέξη Μινωτή και τον Γιώργο Αγγελιδάκη να τους προτείνει ως χώρο ανεβάσματος της παράστασης του Ηφαιστείου τη Φορτέτσα, μια πρωτοποριακή για την εποχή της ιδέα. Το ίδιο συνέβη και με την απόκτηση των εκτάσεων της Πανεπιστημιούπολης του Γάλλου, το γραφειοκρατικό μέρος της οποίας είχε επωμιστεί εξ ολοκλήρου.

Πρωτοστάτησε στις εκδηλώσεις ανακήρυξης του Παντελή Πρεβελάκη σε επίτιμο δημότη του Ρεθύμνου, αλλά και αργότερα, μετά τον θάνατό του, στη φιλοξενία των οστών του στον Εβλιγιά και στην τοποθέτηση των δύο αναμνηστικών γλυπτών του μνηστή του Ρεθύμνου, του ανδριάντα του και της «Σκεπτόμενης κόρης».

Η απόλυτη όμως τιμή γι' αυτόν θα ήταν η οργάνωση ενός Αρχείου-Μουσείου Ιστορίας της πόλης του Ρεθύμνου, στο οποίο θα μπορούσε να προσφερθεί και να αξιοποιηθεί το υλικό που για πολλές δεκαετίες συνέλλεγε. Έτσι μόνο θα ησάχαζε η καρδιά του «άρχοντα αρχειοφύλακα του Ρεθύμνου», όπως επιτυχημένα, πιστεύω, τον είχα αποκαλέσει σε ένα πρόδρομο κείμενό μου πριν από πέντε χρόνια.

Η απίστευτη οργανωτικότητα του φαίνεται σήμερα και το αρχείο του. Στους δεκάδες φακέλους του περιλαμβάνονται έγγραφα, φωτογραφίες, ζωγραφιές, προγράμματα εκδηλώσεων, αποκόμματα εφημερίδων, προσκλητήρια, προσπέκτους κ.λπ. Την συστηματικότητα του γνωρίζουν επίσης, καλύτερα απ' όλους, οι συμμαθητές του, για τους οποίους όχι μόνο οργάνωσε σειρά συναντήσεων αλλά και την διαμόρφωση με χρήματά τους και προσφορά προσωπικής εργασίας της πλατείας 25^{ης} Μαρτίου, με τις νερατζιές της, τα παγκάκια, τους φανοστάτες και την κρήνη της.

Ο φίλος του Παντελή Πρεβελάκη είχε κάποτε γράψει για τους συντοπίτες του ότι «...είταν άνθρωποι αγαθοί, σεμνοί και ανάμια περήφανοι, διαβασμένοι και καλότροποι, κοντολογίς είδος ποθητό μέσα στο φιλοτάραχο νησί...». Το 1977 είχε προσθέσει ότι «...τους πολίτες του Ρεθύμνου τους χαρακτηρίζει συνάμα ο αυτοσεβασμός, η αγάπη της ελευθερίας, η ευσέβεια, η εγκάρτηση την ώρα της δυστυχίας». Αν στις παραπάνω εννέα ιδιότητες προσθέσουμε άλλες έξι, του ευπατρίδη, του ευπροσήγορου, του βαθιά ευγενούς, του φίλεργου, του καλλιεργημένου και του χιουμορίστα, τότε «φωτογραφίζουμε» τον αείμνηστο Μανό Ασρινό.

Πέθανε τον Φεβρουάριο του 2013. Πρόλαβε να τιμηθεί δύο φορές ενόσω ζούσε. Το Δεκέμβριο του 1988 του απονεμήθηκε το βραβείο Ήθους και Κοινωνικής Προσφοράς των Ρεθεμνιώτικων Νέων για την πολυχρονη προσφορά του στην πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη της πόλης. Τιμήθηκε επίσης από τον Σύλλογο Εργαζομένων του Δήμου Ρεθύμνης για την προσφορά σ' αυτόν. Τη Δευτέρα το βράδυ θα τον τιμήσουμε και μετά θάνατον στο Λαογραφικό Μουσείο, του οποίου υπήρξε δωρητής.

Η απόλυτη όμως τιμή γι' αυτόν θα ήταν η οργάνωση ενός Αρχείου-Μουσείου Ιστορίας της πόλης του Ρεθύμνου, στο οποίο θα μπορούσε να προσφερθεί και να αξιοποιηθεί το υλικό που για πολλές δεκαετίες συνέλλεγε. Έτσι μόνο θα ησάχαζε η καρδιά του «άρχοντα αρχειοφύλακα του Ρεθύμνου», όπως επιτυχημένα, πιστεύω, τον είχα αποκαλέσει σε ένα πρόδρομο κείμενό μου πριν από πέντε χρόνια.

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strtharis@yahoo.gr, 2831055031